

§ 19**Detaljplan för del av kvarteret Sperlingens Backe i stadsdelen Östermalm, S-Dp 2014-00404****Beslut**

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Ärendet

Huvudsyftet med detaljplanen är att stärka innerstadens konkurrenskraft gentemot andra kraftigt expanderade delar av regionen. Det är därför angeläget att tillåta förändringar för att stödja områdets kommersiella och sociala betydelse och på samma gång värna och skydda den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen.

Ärendets beredning

Östermalms stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 18 maj 2017.

Dnr 2015-521-1.5.3.

Förslag till beslut

Maria Antonsson m. fl. (MP), Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och Jaime Barrios (V) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Therese Carlborg m.fl. (M) och Mats Hasselgren (L) yrkade bifall till Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut.

Beslutsgång

Maria Antonsson (MP) ställde de olika förslagen mot varandra och fann att nämnden antagit förvaltningens förslag till beslut.

Reservation

Therese Carlborg m.fl. (M) och Mats Hasselgren (L) reserverade sig mot beslutet till förmån för gemensamt förslag enligt följande:

- att avslå förvaltningens förslag till beslut,
- att avbryta fortsatt planarbete samt
- att därutöver anföra följande:

Låt oss börja med att understryka att det finns flera positiva förtjänster i programförslaget. Exempelvis vore det positivt att kunna öka kvarterets attraktivitet ytterligare genom att tillföra moderna och ändamålsenliga kontorsarbetsplatser samt att ge en

koppling mellan Östermalms tunnelbanestation och Sturegallerian. Det är också positivt med förslaget om att stärka den urbana karaktären med ett utökat utbud av handel och kultur i kombination med ytterligare bostäder, samt ett återställande av Marmorhallarnas fasad mot Birger Jarlsgatan.

Inför programsamrådet förhöll vi oss dock kritiska till ett antal bärande punkter. I huvudsak avsåg dessa avvägningar mellan motstående intressen liksom befintliga byggnaders värden i relation till mycket omfattande rivningar. Men det handlade även den mycket utdragna genomförandeprocessen som de facto skulle äventyra såväl Stureplans fortsatta nöjesliv som övriga näringsverksamheter och boende i området. Denna oro har till stor del besvarats. Dock kvarstår flera frågor gällande förslagets totala omfattning och negativa påverkan på befintliga verksamheter.

Syftet så som det är beskrivet går att uppnå utan dessa omfattande ingrepp och med betydligt mindre risk för negativa konsekvenser av projektet. Exempelvis kan kopplingen mellan tunnelbanan och Sturegallerian genomföras utan att riva någonting utom parkeringshuset. Det går därtill utmärkt att skapa bättre möjlighet att orientera sig inuit kvarteret utan att riva fastigheterna Stureplan 2, 4 och 6 och därmed inte äventyra befintliga verksamheter. De ingångar för allmänheten till kvarteret som nu föreslagits kan också dessa åstadkommas utan andra rivningar än av parkeringshuset. Planlösningen som föreslås i och med att Freys hyrverk bevaras, med undantag för den södra flygeln, är förvisso bättre än det tidigare förslaget men borde kunna åstadkommas utan föreslagna rivningar.

Det är positivt att höjderna i kvarteret hålls nere, men vi förvånas över att konsekvenserna av att stänga ner Stureplanskvarteret under mycket lång tid i princip inte berörs alls i underlaget från ett trafik och logistikperspektiv. Platsens betydelse för Stockholms krog- och näringsliv kan knappast överskattas.

Föreliggande förslag talar om värdet av att bevara "årsringarna" från exempelvis 80-talets inglasning av Privatgatan. I det sammanhanget borde dock hänsyn tas till det faktum att platsens själ, och därmed attraktionskraft, inte bara består av den arkitektur som är värd att bevara. Den består i minst lika stor omfattning av de verksamheter som fyller platsen med liv.

Ett sådant exempel är Sturehof, som har legat på platsen sedan 1897, och inreddes i sin nuvarande skepnad 1995 – 1998, dock

bevarat i sin ursprungliga form, men som nu föreslås genomgå omfattande rivning. Det faller på sin egen orimlighet att riskera denna, och andra, verksamheters fortlevnad på platsen med så pass omfattande ingrepp.

En ytterligare fråga som har stor bäring på verksamheterna är hur varuförsörjningen till verksamheter som skall hållas öppna i kvarteret ska kunna lösas under den tid som fastigheten på Humlegårdsgatan 17, som innehåller lastkaj och varumottagning idag, rivs och återuppbyggs. Att inte riva just det huset utan istället bygga ut befintlig lösning för att klara fastigheternas samlade framtida behov och miljökrav är fullt möjligt och skulle möjliggöra kontinuerlig drift av verksamheter i kvarteret under byggtiden. Vidare belyser inte ärendet hur kollektivtrafiken i form av tunnelbanenedgången vid Stureplan samt stombusslinje 1 kommer att beröras under byggnationstiden.

Fortfarande kvarstår i förslaget mycket omfattande rivningar av hela parkeringshuset, i stort sett hela byggnaderna Stureplan 4 och Stureplan 6, delar av Stureplan 2, Hela Humlegårdsgatan 17 och delar av Freys hyrverk. Så även om rivningarna begränsats något jämfört med det ursprungliga förslaget så kvarstår mycket omfattande rivningar och därmed stor påverkan på verksamheterna i detta och närliggande kvarter, med stora konsekvenser för staden som följd under ett stort antal år. De vinster man gör och som inte kan uppnås utan omfattande rivningar verkar samtidigt vara små, om ens några, i relation till de risker man tar i projektet.

Med anledning av ovanstående finner vi det olämpligt att fortsätta detaljplanarbetet.

Särskilt uttalande

Mats Hasselgren (L) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Sturegallerian tillhör tillsammans med övriga fastigheter i kvarteret Sperlingens backe några av Stockholms mest älskade miljöer. Gallerian och närområdet präglas i dag av ett levande stadsliv i princip dygnet runt. Vi tar kraftfull ställning mot förslaget och anser inte att omfattningen av de rivningar som föreslås vara rimliga. Stureplan är känt i hela landet som en nod i nattlivet, och är en levande plats större delen av dygnet. Det finns ett allmänt intresse i att denna status bevaras. Rivningarna

får så allvarliga konsekvenser för Stureplan att platsen riskerar att dö ut.

Stureplanskvarteret både kan och bör utvecklas. Kvarteret skulle kunna innehålla fler bostäder och tillgängligheten skulle kunna förbättras. Ett av många problem med förslaget är att allt för liten andel av nybyggnationen består av bostäder. Vi kräver att minst 25 procent av varje ny kvadratmeter i området består av bostäder. Att riva parkeringshuset till förmån för fler bostäder skulle vara ett bra förslag. Idén att skapa en ny tunnelbaneuppgång tycker vi också är bra. Men det omdaningsprojekt som föreslagits har för liten andel bostäder och tar inte heller tillräcklig hänsyn till det lokala folklivet.

Med de föreslagna detaljplansändringarna framgår det att Stureplan riskerar att gå från nattlivsnod till en stor byggarbetsplats under sju år, där risken för att nattlivet inte kan överleva är överhängande. Det är en förlust för stockholmarna och en förlust av nästan 1000 arbetstillfällen.

Av tjänsteutlåtandet framgår att projektet fortfarande innehåller omfattande rivningar. Kontoret beskriver att ”ambitionen” är att Stureplan ska kunna vara öppet och fungera under rivningarna. Vi, och många av näringsidkarna i området delar inte den bedömningen. Stureplan kommer om projektet genomförs vara en svårtillgänglig byggarbetsplats vilket kommer ha starkt negativa effekter för nöjeslivet vid Stureplan.

Det är naturligt att en fastighetsägare vill förädla sin fastighet. Staden ska generellt vara en smidig part att arbeta med. Det finns dock viktiga intressen i Sperlingens backe. Utöver ovan beskrivna risker för nattlivet finns också negativa effekter för kulturmiljön. Kvarteret Sperlingens backe skonades från Citysaneringen och här finns ännu byggnader kvar från den första utbyggnadsfasen.

Här finns byggnader med stort kulturhistoriskt värde och med individuell utformning som skapar en varierad bebyggelse. Med sin enhetliga höjdskala, präglad av 1874 års byggnadsstadga, och med sin enhetliga bebyggelsemassa utgör kvarteret en god representant för den klassiska stenstaden. De föreslagna planerna innefattar att fyra hus från 1800-talet rivs. Det innefattar de båda flyglarna till Freys Hyrverk och Bångerska Palatset. Det är ett allt för grovt ingrep i den kulturhistoriska miljö som existerar i området för att kunna försvaras av de fördelar som

nybyggnationen skapar. Ett projekt för att rusta upp Stureplan måste ske mer varsamt.

När Medborgarhuset skulle byggas om på Södermalm blev konsekvensen att stockholmarna förlorade ett av få ställen innanför tullarna där livemusiken inte störde. Liveklubben Debaser fick flytta, trots löften om att de skulle få finnas kvar. En åtråvärd konsertlokal i innerstadsläge gick därmed upp i rök. Den här gången är det långt allvarligare än en enskild konsertlokal och klubb. Nu är en stor del av Sveriges största nöjeslivsmiljö hotad, därför att en ägare med svag koppling till Stockholm bestämt sig för att driva igenom ett så genomgripande rivningsprojekt att det som idag finns på platsen kommer att försvinna. Släck inte ner Stureplan - lägg rivningsplanerna åt sidan.

Villkoren för en lyckad upprustning av Stureplan är för oss tydliga. Natlivet måste kunna fortsätta leva och de ingrepp som görs måste vara förenligt med möjligheten att uppleva och förstå stenstaden. Inget av dessa villkor uppnås i det projektet som tas fram av majoriteten. Vi föreslår därför att förslagen på rivningar stoppas i sin helhet.